

(Entered at the Post Office at New York, as second class matter.)

UNIJA

„UNIJA“
 Išleina kožną Subatą
 kasztuoja ant metu \$2 00
 „ puses .. 1.25

AUROPOJE
 kasztu ja ant metu \$3.00

APGARSINIMAI
 kasztuoja ant metu \$10 00
 puses .. 6.00
 už vieną siki 1 00

Grom tas praszome siust
 ant v rdo

M. TWAROWSKI
 25 Allen St., New York

New York, Subatoje 28 d. Wasario men. 1885 m.

N 7.

Izduotojas ir Reditojas M. Twarauckas

M 2.

MOKSEAS.

(Pabaiga)

Pradyn žyne astronomijos buvo gan

juokinga. Žmones mąslijo žiame esant plok. sta kaip torielka, o jos wysruje sake ka. hant dangu, tadj pat kaip kad ant trobos stowy stogas. Juk ir szendien nekurius laukines gentes lietuj lijant szniuka, kad wan. duo tiakius per skyles to augšto stogo — dangaus. Saule, gird, kilusy isz miego rytuo se, riedejo kapp rypka per wydury žiames ir wakaruose nusylejde in mares — o isz to žmones eme tyket i požiamini kraszta (pek. ta, pragaras), i kury ejnancios duszios myrusiuju. O ta keij siaubunaj arba wyžunaj (welnej, smakaj) apuinka saule ir menesy, ir nor praryt, — tadj taj iszguldinejo užtemima saules ir menesio. Mokslas astronomijos (žwajgzdzines) prasydejo su pramanyma niuruot ezesa pagal saule, menesi ir žwajgzdes. Diena ir naktis, lytotas ezesas ir sausmetys, ladmetys, szieapjuty, rugiapjuty — wys taj buwo miera ezeso. Nekurius gimines ir pagal žwajgzdes niurokoja ezesa tadj daro latuwys pagal sietyma. Paskuj pastebejo trumpuma ar ilguma dienos ir nakties nekuriose analyse miatu. Palengwa susydeda in eyle ir menesij — geguzinis, birze. lis, rugpjuty, rugsejas ir tt. Bet tie žmones žynodamy menesius ir miatus doraj nesuskajto, kiek kožnas menuo tur dienu, o ir wysas miatas. — Egiptenaj pirmieji turedamy 12 pasaulu menesiu po 30 dienu prydawo 5 dienas prydelines, tadj kad miatus skajte in 365 dienas, ir žynojo dar newysizka tykruma tokio metskajtlo. — Kaldejej patajse ta netykruma, ir da garbino 7 planetas — Saule, Meusi, Merkura, Wenu, Marsa, Jupiteri ir Saturna. — Tolesuj žingsni ženge grajkaj; jie žynojo apskrytuma žiames, ir tardamy ja esant wyduriu pasaulo, pagal ja aprokawo sukimos dangiszku gumulu (žwajgzdziau) — taj buwo mokslas Ptolemejo, kurs izsylajke iki wyduranžio, kada mokintasys latuwininkas Kepurnika (Kopernikas) iszrode wysam swietuj, jog žiame ir kitos planetos sukasy ape saule kapp ratas aplink aszi. Ant tokio taj pamato Kepleris ir Njutonas pastate nauja pažiura ape wisata (wysa swieta).

Kas atsyejna *geografijos*, taj gimines žynojo tekejima upiu, iszkiluma kalnu, da. we jiems wardus, norint ant popieros ju ne parisawojo darydamos žiamlapius (atlasus, mapas). Pirmaji žiamlapi padare egiptena.

ape aukso duobes Ajtijopijoje (szendien Abissiniujoje). Grajku rasztininkas Herodotas pasakoja, kad Aristagoras padarydinius bronzinius lentutes apskritulu žiames, mariu ir upiu. Bet žiame senowes, taj gimtuwe in jos aplinkinej kampaj. Daug welaus Strabonas žyno no Indijos per karszta Aprika nu kelaut i sziaurine Auropa. Tyk 1492 m. Kr. Kolumbas rado Ameryka, o 1772 m. Lukas apejo Australija. Szendien žmones nebuwo tyk žiem-galije ir piet-galije, kur ira nepakelamas szaltys ir ladaj neperėjunary.

Mokslas *geologijos* mokina ape taj, kapp pasydaliu mares ir žiame, ir kapp žiame su sytajse begije milijonu miatu sawo buwimo. Jan ir girines gimines rasdamos wežio die. želes ant kalnu szniaka, kad kitakart mare buwusy tadj augsztaj kilusy, jog wandenims nuslugas ir nusiakas liko ant sausumos žuwis. Tyk musu gadine suprato mokslininkaj prajte žiames su jos nusyselimajis ir nuskatawimajis, su kilimajis ar nužiamejimajis lygumoms, su wysokejs užaugles gywuolu ir augmeniu — ir taj wys atsytiko wejkiant oraj, wandeniu, karsztiuj ir drubejimams.

Dabar matome kapp wienas žingsnis buwo daromas po kito. Tyk wyduranžije eijgis mokslu buwo sustojas, nes tuomot wysy lenke galwas priesz didybe (autoritetą, o bijojo wyska tyrinet, pastebet ir nunint. Ta taj tykraji kela moksluj sugražino didys Bekonas.

Brolej! perskajtia tuos mano žodžius regite, kad geriause mokslams pradze dawe grajkaj. Norint mokslininkaj grajku buwo daug žyniu parsyneszia isz Egipto ir Indijos, bet jie tas žynias wartodamy sudejo in eyle, ir padare teorijas. Ir Rymenaj prydejo sawo mažuma: iszkalba, tiesu mokslas pas juos grazej žydejo. Bet praejo gadyne szwe siu grajku ir rimenu, o užgulo žmonista tam sus wyduranžis, kur žmones taresy, kad ju swarbiausiu darbu ira jeszkot iszganimo dan guje per diemaldiste, pastnikus, apskretinima ir nemoksla. Tame taj sudrumstame wardenije kuningaj daug žuwu susyžwejojo, ir daugybe awelu jiems sawo wilna atydawe. Tame taj ezese senowiszkaji moksla iszljajke ir tolaus gerino arabaj, nors kuingines buwo rankose zokokinku. Bet pamažu pryspau dimas kuningu žmonems eme nebetykt. Krykszczionis tankej kelaudamy in Azija, kad atwajawot Jeruzale no muzulmonu, eme pažint swieta ir eme gejdaut dwasiszkos

walnybes. Tas grejdulys pasydaugino, kada pramanius Auropoje spaudint (drukuot) knygas — rasztas atpigo. Po to wel kad Kolumbas apejo Ameryka 1492 m., žmones daug žyniu parsynesze isz žiames Inku ir isz Meksykos. Prieg tam isz Azijos Turkas atejo in Auropa ir 1453 m. paeme Kanstantinopoli; tuomet mokslininkaj su sawo rasztajs iszbege in Italija, Prancuzija ir Wokietija, kur itajse mokslawietes ir platino mokslus wakaruose Auropos. Tuomy tarpu buwo parakas rastas, ir Auropoje eme tajstiesy stowus wajskas su ugninejs giuklajis; prymanumas ir strategika pastoje i wieta pajiegu kuno. Tie ir tolygus atsytikimaj prygatawijo žmones ant numetimo no sawias tykejimiszko jungo. Anglijose pasykejis Wiklifas; Wokietijoje Lutarys, Szwicariujoje Zwingli ir Kalwinas — jie wysy sawo Mokslu, iszkalba, darbsztumu ir drasumu susiaurino galibe popieziu ir kuningu. Dabar taj tykejimas tape dajgtu szyrdies ir sumianijos kožno žmogaus. Toks nužiaminimas wirszystes popiežiaus atnesze gerus wajsius del mokslu. Daktarista, matematika, žwajgzdzinysta ir kity mokslaj ejo in pryszaki grejtu žingsniu. Palengwa mokslas parejo ant to, kad parode jog swieta waldo istatimaj gamtos (noturos). Tajgi isz mokslu iszsyskyre ir poityka. Politykiszky ir draugijiszki mokslaj persyeme jejgu ne istatimajis taj bent buklu (metoda) noturos mokslu, ir eze nuejo in užmirszima dydžiunaj ir dauggalej ponaj ir karalej, o liko tyktaj žmones, darbininkaj ir draugija.

Fajminga atejte darbininkams prasz wis per apszwietima. O apszwietimas pasyplatina per giasar moksliszkas kungas ir per mokslawietes. Už taj ir musu latuw-latwiszka tauta tur pirmiausej rupintiesy ape tuos du dajgtus. Kas lyg mokslawiecciu, taj jose kožnas tur prysygatawyt ant swejko iszmintingo ir darbsztaus žmogaus, milincio artima, sawo draugija ir tewyne. O taj pasieksi. me mokindamiesy ne lotiniszka ar kiniszka ar žydiszka, bet rejkalingiausies musu gywenime kalbas ir tuos mokslus, be kuriu mias gywenime žingsnio žengt negalime. Latuw-Latwijos iszkilminga atejte pasyspira ant apszwietimo. Jejgu musu tauta instengs dwase kožno wienu iszdajlint, mia gywenime perejsme sawo kajmynus. Juk ir szendien mias esame wysu garbinamy, nes musu tauta gimde Kepurnika, Mickewiczju, Kasciuszka ir daug daug kitu garbingu wy-

ru. Ir tajp, brolej, mias apszwiedamy sawia ir sawo wajkus atliekame ne tyk sau naudinga darba, bet garbu ir pelninga del wysos latuw-latwiskos tautos. Dirbkime už taj wysy per apszwietima del tewynes Latuw-Latwijos.

[Latuwiskas žodis *deszyntis* regiasy ira iszaugias isz žodžiu „deszine - imt”: ir szendien atsyntinka matyt žmones rokuojan czius ant pirsztu kajres rankos, o kad tu ne prytenka, jie ima pirsztus deszines. Lanku *dziesięć*, maskolu *desiat'*, grajku *deka*, totnizskas *decem* butu tuomet kajp kad iszkrajpytas tyk latuwiskas žodis! - Ir musu sentewej dawe nekuriems skajtlams wardus no ranku.) K.

GIMINE.

Kas mejlesnys ir' ant swieto
Ir kas stowia lajmes greta?
Tykus, brolužej, namelej,
Juos' giasas wyras, wajkelej,
Kad sutykinas, wienybe,
Tarp wyro - paczios tejsybe;
Mejle dora daug padaro,
Ji lyg dangu atydare.
Kad gimine gražej gywiana,
Nieks nesytuodže, niekas nestiana:
Aniolas ties ja sparvus isztraukia,
Eajme ten skajsty lyg dangus plaukia.
Giara gimine — taj turtas dydys,
Jinaj tyk liga žmoniu iszgydys —
Nog nupuolimo gal pagelbeti.
Eajme gimines rejk tad deweti
Lyg brangu ruba — ir tajp saugoti,
Kad ruba szyta nesuteploti.
Jejgu giminej ira wajkelej
Lyg' pawasario gražus kwietkelej,
Taj iszmintinga giara motyna
Tur dabot szyrdi sawo wajkino.
Kad jis užaugtu in žmogu giara,
O sawo darbajs niekad nemaru.
O tajp motynaj kas prysydetu,
Kad jinaj szilku rubus dewetu,
Per naktys szoktu, sawia linksmintu,
O paszaukina po koju mintu.
Giara motyna bus iszganjta,
Bus pagarbinta no wieno kito;
Ji mejle Diewo, žmoniu platina,
Kad wajkus sawo giaraj aug na.
Ir koksaj redas tuose namuose,
Kad tu motyna szyrdies neduosity?
Kada nameln neapžiuresy,
Ar tuomet rāmej gywent galesy?
Namuos tyk lajme del žmogaus doro,
O tyk isztwirkias žmogus lyg twora,
Ejn in karczemas gert, ulewoti
Ir sawo dusze piktuj parduoti.
Agle.

MOTINA IR DUKTE.

Apsakas E. Wicherto.

(Tasa.)

Jis papurte galwa, bet nedriso Magdej nieko sakyt. Jam rupejo taj, kad ji tartum ka pikto tiekesy daryt, o gal taj jam pacziam. Jam tajp buwo neger jaj esant namie, o wienok jis norejo, kad ji pasylyktu. Kam jis turetū no jos begti. - Buwo sutarta kad Magde ejs pas senuti. Ji ilgiaus neprieszgyniawo. Tyk ji myslijo negalesianty atsytraukt no tarnystes tuoju. Taj buwo wy-

siems suprantama. Dwejata nedelu, nors atsytyko myris namuose, rejkejo dar pasylykt tarnysteje. „Asz negalu drauge waziuot, tare Urte, nes namie turiu per daug darbo, e Endrajtis pryszniaka žmonems daug nieku, o prieg tam pakelije pasygeria. Bet Jonas tur czeso ir jis moka giaraj paszneket. Tu Jonaj nuwezšy Magde ryto i miesta.”

„Asz turiu czeso”, atsylype mažuma nedrasej Jonas ir baugingaj pasyžiurejo in Magde, kajp kad noredamas jos pasyklaust, ar taj jaj patinka. Ji tyk nusyszwyppojo ir sukando lupas. —

Atsytyko tajp kajp Urte buwo nutarusy. Mažas wežimelis turejo tyk wiena sedene del abieju. Jonas pats waznycziojo, bet Magdej neintyko lejsdamas arklams ejt kajp jie norejo. Ji paeme wadžes isz jo ranku. „Atgal grizdamas galesy su berajsejs lenktyu ejt snaudime, tare ji: o dabar man ka norint pasakok?”

„Ka asz tau galu pasakot?” klause jis.
„At tu tuose miatuose nieko nepergywenaj?”

„Ne. Wiena diena buwo maž-daug toki kajp ir kita.”

„Taj ira gana bodu.”

„Bet ne. Skajtant daug ir m'slijant...”

„Ar sujeszkojej daugiaus dajnu del sawo mokintojo Tilžeje?”

„Kelata.”

Jis turejo jaj tas dajnas isz galwos pasak t. „Del ko-gi žmones ira sawo dajnose wys tolie ludni?” klause ji.

„Už taj kad jiems tankiausej blogaj ejna”, atsylype szwipsodamas.

„Bet ne pikežiaus kajp kad paprastaj gywenime atsyntinka Bet tas ira: jie taj kitonizskaj ima”.

Jis žiurejo in ja istabingas. „Kajp tajp?”

„Taj ejna jiems i szyrdi, atsake ji, ir jie szniaka, kajp jiems isz tiesu ira szyrdije.

Po walandos ji pasyklause jo „Ar tau nerodosity, kad ant swieto ira daugiaus kentejimo ne kad džiaugsmo”.

Jis atsakima tuoju nutrauke i puse tykejimo. Žmones patys prysygatawijo daug kancziu per prasykaltima, o ape tykra džiaugsmo diewuje mažaj tyk myslija”.

To jaj neužtiako. Sunkiausin kentejimu pagal jos myslis, butu wysgi taj, už ka žmogus nieko negal daryt. Taj atejma nežynome kajp ir lajkosy stiprej, ir walandinis pasygerojimas taj iszwaryt negal.

„Bet mejlingam Diewuj negalime pawelyt, atsake jis, kad tajp ar kitajp redytu swieta”.

„Ar tau rodosity, kad jis suredo wyska, klause ji, kas kam tur atsytykt?”

„Giara jis berots suredo; bet piktybe randasy isz to, kad žmones neklauso jo walos”.

Pasymislijusy walandele ji tare: „Asz tykiu, kad wyskas ira suredyta. Mias tajp ar kitajp esame sutwerty. Kad mias ir norime kitajp daryt, taj mažaj isz to naudos. Nej apszwielgia mias pasymatome ten esa, kur nera iszejgos. O tada kajp ejna, tajp ejna”.

Jonas taresy numanas, ka ji nor pasa-

kyt. „Ar tu wys tebepeksty ant sawo motynos už taj, kad ji antra syki iszstekejoj pklause jis.

Magde patrauke peczias. „Už tajp ant jos niekumet nepekystu.”

„Bet kodel?”

Ji per szali mete zwilgi in ji' kurs kajp perkunija trenke.

„Už taj kad ji nutekejo už tawias”, atsylype ji skubinaj.

„Bet ka asz tau padariau, kad tu manias tajp neapkentej?”

Graži jos burna trukeziojo. „Asz neapkantos priez tawia neturejau”.

„Asz tada nesuprantu to, delko taw motyna neturetu isztekot už manias”.

Dabar ji surauke kakta. „Tu to nespranti' Jonaj?”

Jis papurte galwa, bet nieko nesake.

Magde juckesy. „Tejsybe tajp bjauras atmasus kudikis! Bet dabar taj žynuok — id taj kad asz tau buwau per giara”.

Kraujas muszo jaj in wejda. Ji grejkwepawo ir per sukanstus dantis, kuomet

lupos buwo atwiros. Wadžes rankomys jstajgu patempe, tajp kad arklej iszsygandū

metesy szaunej begt. Po kelu walandū

megino juos wel apstabdyt. Jam wysiszka

tylint ji tare: „Kodel tu isz to nesyjuok

Kudykis kajp kada tur sawo pajkyste, o p

kelu miatu galime isz to pasyjuokt. O ir te

sybe galime po miatu pasakyt. O taj ir rej

kada prysyjejna gywent drauge. Juk to me

mano motyna. Ar ji to nenor?”

Jonas sedejo kajp i sawia paskendū

O kad jis butu galejas pasyjuokt! Jam rodū

sy, kad jis girdejo netyketinus dajgtus, in

kuriuos jis tur tyket kajp in stebuklus. Ji

atsyrado kajp kad prie užlarytu duriu, j

stajgu wyskas atydare O dabar insyžiurū

jas, jis myslijo, kad taj uždaryta nebuwū

buwia. Jis pasykrejpias per szali žiurejo in

tekini, kurio szwiesus lankas sukosy be pa

lowos; jin apeme jausmas kajp kad galwū

suktuosy. Magde nutwere jo ranka. „Ka

tau pasydare? szukterejo ji. Ar tu susirgaj

Tu dar isz wežimo iszwirisy”.

„Tajp tur but, tare jis susystamantry

damas. Mano biednoje galwoje...”

„O kam wys tu sawo galwa kankinū

baresy ji. Tu esy wys kur kitur su sawo

myslimys. Asz galu szneket ka noriu, tu te

su twirt
Ji e
nuejo. M
sawo sar
Kalwaji
to sutikt
syliks 6
wi", tare
Sen
tikrino M
ko toks,
Griž
ko kito a
na: „už
Jis atkall
musu", be
wys stow
ta, kur ji
li paskut
e, ir taj
sz tau b
jute ...
szio).
DR
Latu
kininkaj
ernu i J
jo pasy
Kudykis
marga bu
ewu nat
inko buw
sirgs ko
os. Bet
wiena syl
szjuto,
wžiu ir
wakai
mona ap
paeme
Ligo
jli gala
— O
— N
bedam
— Je
siu.
— T.
ejlesnys
sy dyde
azguose
syimt.
Boba
usy rak
as eme r
uose ir
m prysl
wo aty
wo skryn
wusy si
nt. Win
eležines
gara.
ligoni
amara, t
auce n
u ing l
sutink
kur ji e
tieteluj,
ryne, k

su twirtybe.

Ji ejo. I giara pusadyni jis paskuj jos nuejo. Magde jau buwo pasysznekejusy su sawo samdytojejs. Ir taj buwo giaraj, nes Kalwajtis elgesy labaj neparangej. Ant galo sutikta, kad merguze dar tarnysteje pasylyks 6 nedeles. „Tu tury labaj jauna patewii“, tare zmona.

Senesnys man geriaus ir patikta, patikrino Magde, bet mano motinaj jis patyko toks, kokiu ira”.

Grizdamas Jonas Kalwajtis namon nieko kito ant mislies neturejo kajp ana nawat na: „uz taj kad asz tau buwau per giara!“ Jis atkalbejo wienas po kito deszymt „Tewe musu“, bet taj jam nepadejo. Magde jam wys stowejo akyse ir jis ranka dejo i ta wieka, kur ji greta jo buwo sedejusy. Koza z dli paskutiniose dienose sz reketa jis atsymine, ir taj jau szy-ta zenklyno. „Uz taj kad asz tau buwau per giara!“ O jis to nej prapante ... Magde skaudzej atsygerbe (atker szijo).

Tolaus bus.

DRASUMAS MOTERISZKES.

Latuwoje wienam kajme gywana kely kininkaj. Isz ju wienas iszwaizawo su sawo wernu i Jelgawa (Mintauja) su jawajs. Pasesyjuokio jo pasyliko namie su maža dukrele. O merga buwo iszejusy pasywieszet ing sawo tewa namus po „Mikalojaus“. Paty ano ukitinko buwo neszeze, bet ji myslijo kad ne pasirgs kol jos pats parwaiziuos isz Jelgawos. Bet prieszyngaj pasyldare. Kada ji tajp wiena syki sedejo namie wiena su dukterimi pasyjuoto, jog jos liga artinasy. Nuejo tuoj i dzliu ir parsykwiete siana zmona. Pawaluklus. Je wakariene, susedo sznekotiesy. Jaua zmona apsirgusy wisaj atsygulo i lowa. Bsnsyziure paeme pejli ir pradejo ji galanst in peka. Ligonis tuomet klause: Babuty, kam pejli galanstaj?

- O-gi tawia pjausiu, sako boba.
- Nedaryk juoku, sako jauna zmona nebedama.
- Jej atyduosy piningus nieko nedasiu.

— Te paink juos, man gyvenimas ira gylesnys uz piningus, ejk i kamara, ten ay dydele skryne, ant paczio dugno ira azguose sudety piningaj, waj galesy juos asyimt. Ir padawe rakta.

Boba tuojaus nuspruko i kamara paeasy rakta, atsydare skryne ir ten pasylenkeme ruosztiesy. O zynote, kokios kajnosose ira augsztos skrynes. Ligonis patykn pryslinko prie kamaros duriu, katros buwo atydaros, paskuj eme ir uzwoze wirna skrynios ant nugaros bobos... Boba wusy sitpna negalejo uz taj nej pasyjuant. Wirszuj skrynios buwo trys dydelos belezines jutrynios, kurios dure bobaj ing agara. Tajp parkarta boba kamuojasy, waj ligonis bijodamas palykt. neuzrakinta kamara, uzrakino duris ir rakta pakawojo. nancze nabage mergyte i kajmynus kad aty ing pagialba. Iszbejus mergyte i ulytynose sutinka babos wyra. Tas jos klause, ko kur ji ejna. Szy atsako su giara wiera lyg deteluj, kad mama pryspaude baba su wyryne, kad baba norejo mamyte papjaut..

Wyra nelejdzte mergytej tolaus ejt, bet zada ejt gelbet „mamyte“. Ligonis iszgidrias zingsnius, ziur pro langa ... Perejo bajme kad pazyno wyra bobos. Dar geriaus durys uzsykizsus laukia kas bus. Szaukia belzdamas wyras: Lejsk, o jej nelejsy, pjaunu tawo wajka.

— Ne inejsy i mano namus, sako jam zmona trumpaj.

Matydamas wyras, kad su ta zmona ne tajp pigej ejna, pradejo kamuot jos wajka. Pryszywiedias prie pad langa jis pradejo su pejlu pjaustyt jos rankeles, ir wiena pirszteji nupjowe, uzkiszias gerkle, kad ne iszrektu. Motynos szyrilis wire matant toki barbariska padarima, wajtojimas wajko jos szyrdije atsygarsejo gilej. Ka eze daryt pamyslijo nelajminga. Ant sienos kabejo jos wyro prymuszta strielba, pasyemus ja iszejo i priemene, kur pro maža langeli - zynote kajp Latuwoje priengije ira maży langelej be styklo - ciese iszszowe i pikta zynogu, o tas pawirto tuojau negywas. Atydarusy durys ilejde supjaustyta wajkeli, bajsej stenen ty. Bet numazgojusy rankytes ir apriszusy liepe ejt gult i kita grinceze. Tuo tarpu gime jaj suuus lajminguj, be dydelu kancziu. Kada diena iszruszo, isz sodziaus suejo daug zmoniu, baba rado tyk gywa, nes per wysa nakti sparlesy bajsiuse kancziuse. Isztraukta isz tu spuustawiu tuojau mire. Wyresnybe drasej zno taj prysulijo 15 rublu kasniat moket. Taj dar mażyj. Tyk nabage mergyte daug mukentuj isz pri-zasties blogo zynogus. Pagrizias pats isz Jelgawos dziangesy turedamas tokia drase zmona. Tas atsytikimias buwo spermaj Gegiedziu akulioje. Pkta zmona matydamas, kad szeszuminka moteriszke negales atsygiut, norejo myri padaryt. Ant padejimo, mataj, ir jos pats atejo. Kad ne iszmintinga zmona butu buwusy, diewuzya kajp butu wykia. Tiesa, kad nebe butu gywos radias jos wyras.

AGLE.

Ir tykas wanduo uzputime wejo susyjudyna.

Ne per senej kajp asz girdejuau latuwiniukaj Szenandoryje pradejo renktys isitajsitie kroma del sawo gero; asz taj tykraj nezymau ir pasakiti negalu koke jie ape taj roda padare, ir kokiu taj budu jie taj padaritie gejdze, nes taj asz palieku jiemis ape taj storawone ir weliu idant apgarsitu Unioj, jeju ka gero nor del sawes padarit. Ale asz iszpažystu priesz wysus lietuwinikus, kad nog to czeso kada jie ape taj eme krunet; netyk ka nebuwau ant ju susirynkimu ale nawet ne wiena zodi ape ta dalika niekam waiszkaj neszuekejau, idant anie toki naudinga darba imtusi pradete. O delto tykej mane namie sedynti, uzpikie nekurie brolej pirsztu rodidami szauke: o taj E-tis wadowas pajkiu! O delkogi jus tyk ant manes uzpuolate? Turyte da daugiau uz mane mandresniu, iszmintyngesniu ir pajkesniu tejpgi, tar but uzwydite ma mano tykibes ir gejdzete mane sujudit; nes zynoma jumis brolej dydesnej dalej ira, kad asz nieka dos nebuwau ir ne esu pirmutyniu ne prie jokio dajgto tejp gero kajp ir blogo, o jej prie ko prysidedu taj wysaj ant galo. Aut

ko jumis gal pasluzyt pryklodas smutno atmyrimo isz susimajszymo ir prowu praejtu czesu lietuwiniku su lenkajs ar su lenku kunigu. O kas tada darsi? Ar atsimenat kajp kas; o taj ir tada ant manes tykej namie sedynczio szauke nekurie ligej kajpi szendie, o asabliwaj renegatas isz Gilbertono asboje Ben... kad ejtu ir paintu ing Yatesville spakajnajna lietuwinika. O uz ka Ira taj tykras usideges lietuwinikas, skambejo jo piktas atsakimas.

Brolej mieli, o kagi iszpultu atsakitie tam zmoguj? taj atskyrat newerta tam lietuwinikuj kajpo mus brolij isz pryginimo no seniu proseniu, kuris tyk lauzytu liezuiw lienkiszkaik kiek szwebelduoje, o uz lenkus ir galwa gatawas ira padeti, o lietuwinika j-ju kiek macios turetū gatawas praskanditi ar nsloginti; o taj brolej jumis ta atsakima palieku ir ant sudo atyduoda.

Tejpgi da atsirado ir daugiaus tokiu, kurie tuo tarpu pirsztu rodidami ing sawo broli nieku nekalta dydelu balsu szauke: Imkite ta, tis ira tykras uzkietejes Lietuwos suuus, kuris da abejoje, szneka, bada ir Dwase Lietuwos uzlajkiti ir atgajwiti, o szendie apsideuges ploszeziuku pawirszutyniu s lowes sawo tewu lietuwaicziau, iszpažysta su aszarom kad esas lietuwiu prietelium, o po tuo da kawojesi senowes randaj ar zymes, ant ko su wienu pamoinu rankos tuoj u tuojau grysztu atgal ir tas paczes ro nas da neuzgijuses, szwiezej atnauitu sawo brolij. O taj brotau pažyti da ir szendie duodasi ir ajszkej pasyrodej pac, kad esi paswires i ta pacze puse nes mažas pajudimias wejo tuojau prylenktu tawe, ir grysztam wela ing tuos paczius senowes griekus, uz katruos da ne persenej ispakutawojej. Gana bus ape taj tuo tarpu.

Dabar pasiklausiu tawe kokegi krywida turetum, jeju ir lietuwinikaj ir padaritu taj; ira eze ik walej zmoniu, gali turetie perpilnej kostomieriu, jeju tyk tejsingaj elksiesi sawo andelije.

O kodelgi brotau lietuwininke apkalty ni tyk wiena zynogu ir taj da tyku, kuris tau nieko blogo nezyczyje? Ir asz su tawim ta pacze mysli turiu ir abejoju, ar kas isz ju to darbo bus ar tejp iszniiks, ba esam jau da swieczyje kad pas lietuwinika nera sutykimo ir wienibes, ne per nago juodyma, isis-cirste kajp zydo bites, koznas wys ing prieszynga puse ziury, netury sawo kunigo ne bažnyczios lietuwiszkos, o kad isytajso taj isz geros walos atyduoda lenkams. O pajkumas! o nesutykimas! Nawet galime zwilkteret i Slowakus, tie jau tur sawo kuniga ir regisi kad dangiau proto tur uz mus kurie nog mus ira paniekiti, ir tejpgi tur sawo rasza iszejnauty eze Amerikoje ir ji uzlajko, o kas isz mus iszrodo ant tolaus, skajoziau Unioj No 3 kad ira butinas rejka-spaustuwe eze uzdet, geru knigu lietuwiszku, o kajpgi mias ta nauje spaustuwe szelpem! Kiekgi randas apgarsinimu mus tam rasztelij isz netoli 30 bisnesiniu namu Szenandorije. Brotau paduok ing atejnanti numeri ant wisu miatu, o tuojaus pasydaugiaus tau kostamieriu. — Tuo tarpu bus gana szneket, kitasyk daugiaus.

Szenandoriszkis M. J. A.

PAGEEBA WARGDIENIO
(Tasa.)

Radę, jog piktibe ar gerumas nera leista no Diewo, bet isztaisoma sugiwenime žmoniu ir kur—ne—kur gimineje apeidam; sątaika, laime, giniojimą wienas kito, žednas klausia sawę, kodet-gi nera wisur ant swieto brolistes, supuolimo, ir kodet laime ne apdengia kaip wiszta wiszticzius sawo sparnais waikus žiames? Kodet wieni kenčia, guduriuoja ir akis iszwerkia isz sopulu ir priespudžio, kiti-gi juoksmingi, pluszkauja ir pataikauja wisu ko pilni? trumpai atsakant, tai tinkasi per tai, kad žmones klidinea nesuprasdami prigimimo (gantos) taisiklu, ir per tai, kad tamsa juos trauktinai traukia in pelke nelaimiu, kadagi aktas mulkis (paikszas) lengwiai ira apgaunamas ilgnagio szmeisztuko. Ir kaip ira skurdu, kad kalczia wis-gi krinta ant paties žmogaus, jis niekam už tai negal pasiguosti, barti kiek wienas tur pats sawę ir tur tiekiesi pasitaisiti, kad aulinkui taip nebebutu.

Toki nuclidina žmogaus no tikrojo kelo mes galime regeti daugiur. Taip gerai žinome, kad sziandieniskai žmoniu giminei ira dar gana wietos ant žiames, žiame ira waisinga ir gal isztekti reikalams wisu szendien giwojancziu. Bet kodet taip daug swieto niunuoja be žiames budami? Tai atsieina per tai, kad žmones suarde senowiszakaja gimine, kur žiame buwo waldoma wisu per wien, kur intaisai ir irankiai jos iszdirbimui, reikalangi, buwo wisu turtu. Toki tai budą žiames waldimo randame pas wisus indo—europenus, k. a. latuwinkai, lankai rusai, wokiečiai, italai, graikai ir kitu daugis duoda puiku paweiksła. Kadą suiro toks wisatinis apsižiebimas turtu, žmones radosi priesziinkais wienas kito; nes kiekwienas eme stengtiesi wisur kur gal paglemžti del sawę daugiaus geribiu. Szitai per tai rado si atskirumai draugijoje genteje, tautoje. Wieni eme naikinti kitus. Pikti pageidimai sukirszino ir suarzino brolus wienas priesz kita; per užmuszejistę pragaiszo swiete atwangumas, o wainos (kares) ji galutinai panaikmo. Neb'ira szmatlu (diwina) jog tokiu tarpu eme gaiszt daug pajiegu, kurios kitais kartais butu galejusios daug padariti gero; sueda juk daug kareiwiai (žalnieriai), apsuokinimas susineszimo, palicija, gaisziui. mas mainu tautinio iszdarbio, newale prietikije tautu, užmuszejiste, padegimai, kaliniai.....

Tolaus bus.

Auropa.

Bernas 25 was. Del socialistu dangus kaskarts uiaukiasy daugiaus. Szwicarijoje ir Prancuzijoje jie turejo pryjeja ir walnybe. Szendien jau tylomys isz Szwicarijos daugu ma iszware, o wyresnybe tariasy dar i 1000 žmoniu iszmet per rubežiu. Ir isz Prancuzijos daug wokiszku socialistu iszginge. Ar nematome kajp užtarytojus wargdienio ir paczius wargdienius poniszka wyresnybe spaudžę? Brolej, darbiuinkaj, ar itgaj mias lejsme sawia ir sawo brolus skriaust?!

Berlinas 27 was. Wokietija labaj apgawo Anglija, paimdama po sawo apžiurejimo netyk Samoos salas ir Nauja Gwineja; bet ir Kameruno pakraszti Aprikoje. Anglija ejna žiamyn, o Wokietija augsztynu politykoje naujokyniu (koloniju). Kunigajskztis Bismarkis graija ir juokiasy žiuredamas i Anglia, szokancze pagal jo muzyka. Berlinas 26 was. Szendien jau pasybaige su syrinkimo darbaj del Kongo; Bismarkis gyre delegatus už pagelbeima itajsyt nauja Kango waldyste.

Amerika.

New York. 4 dieno kowo menesio i wieta prezidento Arthuro pastoja Clevelandas. Už taj ira werta nors trumpaj pažiuuret koku buwo Arthuras. Myslita kad jis ira žmogus mažos wertibes ir nedydžio proto. Bet jo prezidentyste kitaj parodo. Jis ira pirmas prezidentas kurs iwede reforma draugijiszkoj sluzmoje. Prezydentu pastojas gadyneje, kada Garfieldas buwo padarias sumiszima wysose Suwienuotose Walstijose per nusyskyrima nesutinkanczio Kabineto, o isz tos priezasties jis rado ir gala Arthuras iszsyrinko nors mažuma silpna, bet wys gi darbsztu ir sutinkanti Kabineta. Pasylikias prezidentu jis tarnysteje dydelu atmajnu nedare, o neatmajnydamas tarnus užsytrauke neapkanta wadowu republikiszkos partijos, norincziu jo waldže naudot del subagotinimo sawo gimines. Jis neatmete nej draugus Garfieldo, sawo skaudaus neprietelo. Arthuras nej no wieno nepryguleje, jis bare wyska pagal sawo matima. Jis pryspyre Bleu atsytraukt no sekretorystes už prasykaltima Peruwiszkoj intrigoje. Susyrinkus Namams Rerezentatiwu jis weli-jo panajkiat certifikatus ant sidabro, o mustz sidabro dolarus, sumažint akciziže na mie iszktyrus arietka ir taboka, tajsynt nauja flota (lajwyna) ir giaraj sudawadyt skyrima prezidento. Prieg tam jis eme pietines Walstijas nebeskyrt uo žieminiu, o tuomy sutwirtino namine wienybe Suwienuotu Walstiju. Bet jo kalczie ira taj, kad sudas prasykaltimuose prie „žwajgždetos“ wakaruose esancziuos pacztos tensesy itgaj, kasztawo brangej ir lejdę prasykaltelams pabegt. Jau žynome, kad jis norejo patiekt nauja lajwyna (flota) bet kad Kongresas priesztarawo, nieko isz to nebuwo. Prieszginawimas Kongreso iszmintingiems darbams prezidento susilpnino administracija. Jis blogaj dare lajkydamas Kabinete wysu paniekintus Chandleri ir Brewsteri; jis nu mažino mokesti uz siuntima gromatu Suw Walstijose iki 2 centu. Trezziuos miatuose sawo prezydeintystes jis matydamas prieszgyiniawima Kongreso eme klausyt sawo partijos, pametias reformas. 1884 m. jis padare sądora su Kuba, Porto Riko, St. Domingo ir Nikaragua, kur Suwienuotos Walstijos gawo monopoli kupczysteje. O kad neiwykto toks jau sutarimas su Meksika, kaltas ira Senatas. Negiarias likimas nelejde Arthuruj west krintancze ir nykstancze partija republikonu i atgijima per darbus naudingus krasztuj. Partija norejo klausyt jo

giaros rodos. Arthuras pasylikias su warg prezidentu, daug pajniu turedamas atli sawo darba su jszmintimi. Kas žyn ar žszaunesnys žmogus butu ka daugiaus gal- jas isztajsyt, kada Kongresas užsykiszto szsis, kad negirdetu to, kas buwo tejsing- rejkalinga ir naudinga, ir dare prieszyna- delto, kad tyk prezidentas nieko neisztai- sytu.

Mahanoy Plane 3 kowo. Pas mus ty- fabrykaj stowejo no 15 d. gruodžio iki bu- wo; 2 d. kowo wienas eme dirbtie fabryka- wadinamas Mejzas; wysy tie trys fabryka- pryklauso prie Redingo Kumpanijos. O a- kitu dwieju da nežyne kada prades dirbtie- tajp girde, kad stowes wysa miata, ale ty- kraj da nežyne kajp su jejs bus. Daug ty- žmoniu be darbo, ale labaj gražej apsieje- ne kaziuoje isz pinigų ba ju netur, ma- macniu trunku ir mažaj giaria ba netur- ka, o ant bargo szynkorej ir neduoda, ja- jau szynkoriam ir labaj trudna ira, pasy- žino wienas szinkorius Mahanoy Plane, diena kowo naktije pasyroke už piaci- sawo kaaczemoje, delko jisaj koresy taj- nežynia, prawarde Ufliks, dejczkatali- senumo galejo turet per 50 miatu, pa- pacze ir wajkus siratom. I.C.

APGARŠINIMAJ.
REDISTEK UNUOS GALEMA GAUT KNIGAS
(Izdawimo M. Twaraucko)

Praractwos Michaldos nog 578 m. priesz užg. Chrystos.
Morfeuszias izgulditojas sapnu, su planictomis ir tt.
Istorija Ali-Babos (isz tukstanczio ir wienos nakties)
(Iz Europos atejo)

Auszros Kalendarius ant 1885 m.
Tewynsiuui giesme p Wyturio
Auszra ant wyso miato dwilika numeriu
o wienas numeris

Auszros Kalendarius ant 1884 m.
Ozskabalu dajnos
Lietuwizkas Szupiniis
Draudzansko swietiszkos ir szwentos giesmes
Miglowaros dajnos
Knigos tejsibiu
Historija ceptiniu mokitaju
Nerio pamokstaj

MIKOŁAS TWARAUCKAS
Jeneralmas Agentas
Hamburgo ir Amerikiszkos kompanija
del Lietuwinku ir Lanku

parduoda Szifkorts: sz New Yorko i Hamburga po
isz Hamburgo i New Yorka tejpogi
isz New Yorko i Hamburga ir atgal

Tejpogi iszmajno ir sluncze pinigų i wyssas dalis Auszros
Kas nor wazlut i Auropa, arba isz Auropos atsijmt pasy-
gimnia arba pažistama tegul pasyškubina su iszpirkimo
kortes, nes trumpam czese pabrangs.

Atejas pas mane, koznas gal but pewnas kad irankis
czli ir kraugieriu ne papuls.

DR. M. J. B. MESSEMER
150 SECOND AVE., bet. 9th and 10th

Office Hours:
8-9 A. M.
12½-1½ P. M.
7-8

Redyste „Unijos“ mejlingaj užpra-
kad tie latuwinkaj, kurie nori gauti, Au-
ra' per wisus sziuos metus, duotu apie
žinia ir prenumerata užmokeku. Dabar
parejo „Auszros“ pirmoji szimetne la-
szaunios intalpos kningute, kurią skajti-
mas koznas tikras latuwinas pasidžiaugs.